

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Posudek oponenta práce

Bc. Tereza Machová: *Kamenná broušená industrie ve sbírkách muzea v Novém Bydžově*

Katedra archeologie, Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové 2019

Bc. Tereza Machová se ujala v diplomové práci vyhodnocení souboru kamenných broušených nástrojů z neolitu a eneolitu, které jsou součástí archeologické sbírky Městského muzea v Novém Bydžově. Závěrečnou práci rozčlenila do 12 kapitol s početnými podkapitolami. Její součástí jsou další tři kapitoly včetně důležité kapitoly Katalog nálezů, poté tabulky s vlastními pečlivými perokresbami popisované broušené industrie a soupis literatury. Práci uzavírají přílohy se třemi mapami neolitických a eneolitických lokalit na Novobydžovsku a pět grafů s typologickým vyhodnocením, hodnocením délky kopytovitých klínů, s početním srovnáním broušených nástrojů s průvrty i velikostí jejich průměru. T. Machová zahrnuje statistické počty nálezů broušené industrie v posledním grafu, a to podle oblastí jejich nálezů.

Diplomová práce obsahuje následující kapitoly a podkapitoly:

1 Úvod 2; 2 Metodika zpracování broušené industrie 2, 3 Geografické a chronologické vymezení práce 4, 4 Muzeum a muzejní spolek, 5 Přírodní prostředí, 5.1 Geomorfologie okolí Nového Bydžova, 5.2 Půda a půdní typy, 5.3 Hydrologie, 5.4 Klimatické podmínky, 5.5 Vegetační pokryv, 6 Surovina, 6.1 Bazalt, 6.2 Břidlice, 6.3 Metabazit typu Jizerské hory, 6.4 Spilit, 6.5 Zelený krystalový tuf, 7 Broušená industrie v neolitu a eneolitu, 7.1 Kamenná industrie, 7.2 Kamenná broušená industrie, 7.3 Kamenná broušená industrie v neolitu, 7.4 Kamenná broušená industrie v eneolitu, 7.5 Tvary a typy broušené industrie uložené v Novém Bydžově, 7.5.1 Sekery, 7.5.2 Vrtané nástroje, 7.5.3 Brousky, 7.5.4 Kopytovité klíny, 7.5.5 Rozměry nástrojů, 7.6 Využívání a druhotné využívání broušené industrie v pozdějších dobách, 8 Osídlení Novobydžovska v neolitu a eneolitu, 8.1 Povrchové sběry na Novobydžovsku a problematika povrchových sběrů, 8.2 Lokality s doklady osídlení a nálezové situace, 8.2.1 Doklady osídlení Nového Bydžova, 8.2.2 Doklady osídlení východně od Nového Bydžova, 8.2.3 Doklady osídlení jižně od Nového Bydžova, 8.2.4 Doklady osídlení západně od Nového Bydžova, 8.2.5 Doklady osídlení severně od Nového Bydžova, 9 Výroba broušených nástrojů, poškozené kusy, depot, 9.1 Dilenské areály, 9.2 Polotovary, 9.3 Depot polotovarů

broušené industrie, 9.4 Výroba broušené industrie, 9.5 Poškozené kusy a pracovní stopy na nástrojích ve sbírce, 9.5.1 Poškozené a druhotně upravované kusy, 9.5.2 Projevy poškození, 9.6 Pracovní stopy, 9.6.1 Pracovní stopy ukazující zpracování materiálu, 9.6.2 Pracovní stopy prokazující funkci, 9.6.3 Jiné jevy, 10 Analýzy, 10.1 Surovina, 10.1.1 Ojedinělý nález tufové sekery, 10.1.2 Spilovitové sekery, 10.1.3 Nástroj z bazaltu, 10.2 Skladba broušené industrie v Městském muzeu Nový Bydžov, 10.2.1 Rozměry broušené industrie, 10.3 Osídlení Novobydžovska na základě muzejní sbírky BI, 10.4 Výroba broušených nástrojů, dílenské areály, 10.5 Poškozené a druhotně upravené kusy v muzejní sbírce, 10.6 Pracovní stopy na nástrojích z muzejní sbírky, 11 Vyhodnocení, 12 Závěr, Katalog nálezů, Kresebný katalog, Sekery, Klíny, Vrtané nástroje, Ostatní nástroje, Vývrtky a depot, Literatura, Přílohy.

Posluchačka zpracovala 82 stran textu a dalších 53 stran textu katalogu, který považují také za její vlastní přínos do rámce diplomové práce. Diplomová práce tedy čítá 135 textových stran.

T. Machová čerpala z 91 titulů literárních zdrojů, což svědčí o jejím náležitém přehledu o daném tématu.

Velmi kladně hodnotím, že studentka využila soubor nálezů broušených nástrojů z Městského muzea v Novém Bydžově po více stránkách jako datový soubor. Jednak je zpracovala podle typologie a zdrojů suroviny a jednak podle jejich datování. Přikročila na základě četnosti jejich výskytu k rámcové rekonstrukci osídlení regionu v období neolitu a eneolitu (str. 71 ad.).

Údaje vložila do grafu v tabulce 8. Ukazuje na převahu (téměř polovina) nálezů broušené industrie přímo v katastru Nového Bydžova (49 %), poté v západní části novobydžovského regionu (19 %), dále v severní (14 %), jižní (10 %) a ve východní části (2 %). U 6 % nálezů nejsou známy přesné údaje. Z uvedeného vyplývá, že především západně, případně severně i jižně byly vhodnější podmínky pro neolitické osídlení regionu.

T. Machová tak dokázala, že je možné využít kolekce kamenných artefaktů z nálezů zvláště staršího data, které bývají badateli poněkud opomíjené, k získání nového, podrobnějšího pohledu na sledovaný region.

Velmi hodnotný je rovněž Katalog nálezů broušených nástrojů, který studentka vyhotovila.

Text diplomové práce má odpovídající jazykovou úroveň bez závažných prohřešků.

Závěrečná práce obsahuje jenom drobné chyby na úrovni překlepů, např. břidilice; (str. 24); ...

mezi.Dobříšem/Dobříší (str. 25); Ch/**ch**udenický depot píšeme s malým počátečním písmenem (74); uvedení mylné koncovky ... doplňuje průvrt vedená/ý z ploché strany ... (str. 75). A tak podobně.

Význam práce tkví v odborné oblasti. Její přínos spatřuji rovněž pro muzejní praxi v podobě přesné klasifikace a dalšího popisu kamenných broušených nástrojů z této kolekce.

Uvádím, že T. Machová zpracovala závěrečnou práci velmi zodpovědně.

Diplomovou práci Bc. Terezy Machové *Kamenná broušená industrie ve sbírkách muzea v Novém Bydžově* hodnotím jako velmi zdařilou stupněm **A/B**.

doc. PhDr. Jaromír Kovárník, CSc.

katedra archeologie FF UHK

V Hradci Králové 14. 5. 2019